

2016. gada 27. maijs

Progresā ziņojums par FICIL rekomendāciju ieviešanu publiskā iepirkuma jomā

1. Esošās situācijas novērtējums un atskats uz paveikto

Publiskais iepirkums ir katras Eiropas Savienības dalībvalsts ekonomikas būtiska sastāvdaļa. Eiropas Komisija ir aprēķinājusi, ka Eiropas Savienības dalībvalstis, ieskaitot Latviju, publiskajiem iepirkumiem tērē ap 19% IKP.

Ņemot vērā lielo ekonomikas daļu, kas balstās uz publisko iepirkumu, valsts ekonomikas turpmākā izaugsme ir neatraujami saistīta ar publisko iepirkumu atbilstību Eiropas Savienības noteiktajiem publiskā iepirkuma principiem (t.i., caurskatāmība, nediskriminēšana, vienlīdzīga attieksme, savstarpēja cieņa un samērīgums), kā arī Publiskā iepirkuma likuma projekta (turpmāk PIL) 2. pantā un Sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju iepirkumu likuma projekta (turpmāk SPSIL) 2. pantā norādītajiem mērķiem):

1. nodrošināt iepirkuma procedūras caurskatāmību;
2. nodrošināt brīvu konkurenci starp piegādātājiem, kā arī vienlīdzīgu un taisnīgu attieksmi pret tiem;
3. nodrošināt valsts, pašvaldību un sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju līdzekļu efektīvu izmantošanu.

Ārvalstu investoru padomes Latvijā (turpmāk FICIL) viedokļu ziņojumos par Publiskā iepirkuma normu izmaiņu ieteikumiem 2011. un 2013. gadā tika piedāvātas ievērojamas izmaiņas abos šajos likumos ar mērķi mērķtiecīgi uzlabot uzņēmējdarbības vidi Latvijā un veicināt ēnu ekonomikas daļas samazināšanu. Gandrīz puse šo ieteikumu tika ieviesti likumos un noteikumos.

2. Jautājumi, kam pievēršama tūlītēja uzmanība

Pēc iepazīšanās ar likumprojektiem, kuri aizstās PIL un SPSIL un ar kuriem tiek ieviesta Direktīva 2014/25/ES (26/02/2014), FICIL vēlētos izteikt savus ierosinājumus un uzsvērt šādus publiskā iepirkuma sistēmas aspektus Latvijā:

- 1) PIL un SPSIL projektu pieņemšanas process.
- 2) Tiesiskās aizsardzības mehānismu efektīva ieviešana tādu lēmumu pārsūdzēšanai, kas pieņemti iepirkumos zem noteiktās līgumcenu robežas.

3. Rekomendācijas

3.1. PIL un SPSIL projektu pieņemšanas process

Direktīvas ieviešanas termiņš bija 2016.gada 18.aprīlis (izņemot dažas konkrētas pozīcijas, piemēram, elektronisko iepirkumu, kam jābūt ieviestam līdz 2018.gada 18.oktobrim), un tādēļ valdība ierosina noteikt PIL un SPSIL projektus par steidzamiem.

Pēc FICIL biedru domām, ierosinājumi likumprojektam ir balstīti uz likuma piemērošanā iesaistīto personu pašreizējo pieredzi, un tāpēc tie ir detalizēti. *Inter alia* ierosinājumi, kas saistīti ar administratīvo slogu ārvalstu investoriem, kas piedalās konkursos.

Ņemot vērā šo likumprojektu nozīmīgumu un tajos iesaistīto ieinteresēto personu skaitu, FICIL uzskata, ka likumprojektu pieņemšana steidzamības kārtībā izslēgtu visu būtisko ierosinājumu ievērošanu un nepieciešamo apspriešanu starp ieinteresētajām pusēm. Tādēļ FICIL ierosina nenoteikt PIL un SPSIL projektus par steidzamiem.

3.2. Tiesiskās aizsardzības mehānismu efektīva ieviešana tādu lēmumu pārsūdzēšanai, kas pieņemti iepirkumos zem noteiktās līgumcenas robežas

FICIL norāda, ka ātra un efektīva tiesiskās aizsardzības mehānisma nodrošināšana ir viena no demokrātiskas valsts pazīmēm. Tāpat pēc iespējas plašāka pieeja tiesu varai veicinātu sabiedrības uzticību publiskās varas subjektiem, jo to pieņemto lēmumu tiesiskums būtu izvērtējams un pārbaudāms.

Savā Viedokļa ziņojumā (2013. gadā) FICIL ierosināja grozīt (atjaunināt) SPSIL, norādot, ka iepirkuma dalībnieks, kas iesniedz piedāvājumu iepirkumos zem noteiktās līgumcenu robežas un uzskata, ka viņa tiesības ir aizskartas vai var tikt aizskartas, var apstrīdēt lēmumus administratīvajā rajona tiesā Administratīvā procesa likumā noteiktajā kārtībā. Administratīvās rajona tiesas lēmumu var pārsūdzēt kasācijas kārtībā Augstākās tiesas senāta Administratīvo lietu departamentam. Ņemot vērā to, ka šis grozījums netika pieņemts un tagad likumprojekti ierosina palielināt sliekšņus dalībai iepirkuma procedūrā, pārsūdzības kārtības ieviešana ir nozīmīga.

FICIL ierosina iekļaut likumprojektos efektīvu pārsūdzības mehānismu attiecībā uz sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju iepirkumiem, kā arī publisko iepirkumu procesā kā tādā attiecībā uz iepirkumiem zem noteiktās līgumcenu robežas.